

Søndag d.7. marts 2021

3.søndag i fasten

Engang var Jesus ved at uddrive en dæmon, som var stum. Da dæmonen var faret ud, begyndte den stumme at tale, og folkeskarerne undrede sig.

Men nogle af dem sagde: »Det er ved dæmonernes fyrste, Beelzebul, at han uddriver dæmonerne.« Andre ville sætte ham på prøve og krævede et tegn fra himlen af ham.

Men da Jesus kendte deres tanker, sagde han til dem: »Ethvert rige i splid med sig selv lægges øde, og hus falder over hus. Hvis nu også Satan er kommet i splid med sig selv, hvordan kan hans rige så bestå?

I siger jo, at jeg uddriver dæmonerne ved Beelzebul. Men hvis jeg driver dæmonerne ud ved Beelzebul, ved hvem uddriver jeres egne folk dem så? Derfor skal de være jeres dommere.

Men hvis det er ved Guds finger, at jeg driver dæmonerne ud, så er Guds rige jo kommet til jer.

Når en stærk mand fuldt bevæbnet vogter sin gård, kan hans ejendele være i fred. Men kommer der en, der er stærkere, og overvinder ham, tager han straks alle de våben, som den anden havde sat sin lid til, og fordeler byttet.

Den, der ikke er med mig, er imod mig, og den, der ikke samler med mig, spreder.

Når den urene ånd er drevet ud af et menneske, flakker den om i øde egne og søger hvile, men uden at finde den. Så siger den: Jeg vil vende tilbage til mit hus, som jeg er drevet ud af. Og når den kommer, finder den det fejte og prydet. Så går den ud og tager syv andre ånder med, værre end den selv, og de kommer og flytter ind dér. Og det sidste bliver værre for det menneske end det første.«

Mens han sagde det, var der en kvinde i skaren, der råbte: »Saligt er det moderliv, som bar dig, og de bryster, du diede!« Men han svarede: »Javist! Salige er de, som hører Guds ord og bevarer det!«

[Lukasevangeliet 11,14-28](#)

PRÆDIKEN

Eva Holmegaard Larsen

Der er særligt to spørgsmål, der er på spil her i fastetiden – **det ene er:** hvem bestemmer over vores liv? Hvem er herre i vores hus?

Det andet er: Hvem er Gud og hvad stiller vi op med det onde?

Hvis man ikke er vant til at læse de her gamle fortællinger med deres meget konkrete tale om det onde som en djævel eller en satan, så lyder de meget fremmedartede.

Mange af de gamle salmer taler også meget konkret og naturligt om satan som en meget virkelig figur, eller magt – næsten som en person, der er tilstede i menneskers liv. Som en frister og en forfører, en fjende og en modstander, som man altid må tage kampen op imod.

I mange salmer er det Gud mod Satan – og mennesket beskrives som en kamplads mellem det gode og det onde og Djævelen var en reel trussel mod et menneske. En reel fjende, som man skal ruste sig imod.

I dag taler vi ikke længere om det onde i så personificerede kategorier. *Men det gør jo ikke verden mindre ond eller djævelskaben på jord mindre virkelig.* Det onde findes. Og jeg kan i øvrigt komme i tanker om flere personer op gennem historien, man godt kan betegne som rene djævle.

Eller - i hvert besatte af ondskab, besatte og forblændede – ude af stand til at skelne løgn fra sandhed og det gode fra det onde. Mennesker uden empati, grådige og grusomme. De findes.

Men de syge kalder vi i hvert fald ikke besatte længere! Tværtimod er det næsten stødende at høre om en stakkels mand, med et handicap, omtalt som besat af en dæmon.

Vi mener ikke, at syge mennesker er besatte af dæmoner, djæville eller onde ånder. Men man kan godt forstå, at det er sådan, man har tænkt – før man vidste bedre.

For mange sygdomsramte mennesker kan godt opleve sig som besatte af noget, og taler om deres sygdom som en magt, der har grebet ind i deres liv og som man kan tabe eller vinde til.

Vi har det også i udtrykket: *hun tabte kampen mod kræften.* Eller endnu tydeligere: *hun tabte til kræften.*

Det er jo også reelt nok, at når man skal sætte ord på sin sygdom, er det som en fjende, der er trængt ind i ens liv og har belejret livet og taget vores frihed.

Der er faktisk også – det hørte jeg så sent som forleden dag – der er nogen former for behandling af psykiske lidelser som f.eks. OCD eller angst, hvor

man lærer at se på de destruktive tanker som en modstander, som man skal prøve at holde på afstand. En fjende, man kan true af og sige "ti stille" til eller "gå væk".

Så det at gøre sin lidelse til en person, er måske en måde at håndtere det på.

Uanset hvad – så er der talrige beretninger i evangelierne om, at **Jesus uddriver dæmoner af mennesker**, der enten har mistet synet, stemmen, hørelsen, førligheden eller sin forstand.

Det afgørende i de fortællinger er, at Jesus taler på Guds vegne og med Guds kraft og myndighed – og at vi her møder en Gud, der **kæmper på vores side** mod det onde og alt det, der ødelægger og nedbryder livet.

Den tanke, der ligger bagved er, at **et menneske er, hvad det fyldes af**. Et menneske er ikke et neutralt område, men en kampplads mellem magter – eller hvad vi nu skal kalde det – som alle sammen kæmper om at få en fod indenfor.

I vores indre udkæmpes mange forskellige kampe. Der foregår en evig kamp mellem det, vi gerne vil, men ikke gør. Mellem det, vi burde gøre og så det, vi har lyst til at gøre.

Vi kæmper med vores dovenskab og vores samvittighed, vi kæmper med tvivl og mistro – vores indre er en kampplads. Sådan er det at være menneske.

Det kan vi så kalde vores indre dæmoner, og nogle har flere at kæmpe med end andre. Men helt fri er der ingen der går.

Det interessante er, at **navnet "satan"** faktisk betyder splittelse. Satan, det betyder altså "den der sår splid".

Og her siger Jesus noget meget interessant og klogt. Der står en masse mennesker omkring ham, mens han helbreder den syge mand. Nogle af dem står og ser med skepsis på det hele og siger så – at hvordan skal man kunne vide, at det ikke er ved djævlekræfter, Jesus uddriver djævle?

Hvordan skal man vide, at det er Gud, der er med ham – og ikke Beelzebul, den onde selv?

Jamen, siger Jesus – hvis han, Jesus, er djævelen selv, der her står og prøver at tage kampen op mod en anden djævel – så skal de ikke være bekymrede. For enhver ved jo, at **et hus i splid med sig selv, bryder sammen**.

Hvis han er den onde, der står her og tager kampen op mod sig selv, så er det onde gået i krig med sig selv – og så vil det ondes rige falde sammen som et korthus!

Det er jo faktisk meget psykologisk skarpt sagt. Et hus i splid med sig selv, lægges øde. Det forstår jeg som en tilstand, hvor det er som om, der raser en indre borgerkrig i os og man er besat af forskellige viljer og lyster og ønsker, følelser og forestillinger, der kæmper om at indtage hver centimeter af os.

Når man fortæres af jalousi eller misundelse, lede og skam, følelsen af svaghed og uduelighed og en stemme, der hele tiden hvisker os i øret:

Hvorfor kan du ikke tage dig sammen? Hvorfor kan du ikke præstere mere? Den evige kamp mellem den, man er og den, man gerne vil være.

Det kan man godt kalde at blive angrebet. For inden længe flytter også hadet ind, og selvforagten – eller følelsen af afmagt og meningsløshed.

Der er masser af dæmoner, der står på spring for at tage bolig i os. Det er det menneskebillede, vi får i evangeliets fortællinger om den indre kampplads, hvor dæmoner bebor vores stuer.

Vi er ikke en neutral zone, som man med de bedste hensigter kan begynde at fylde gode ting ind i, ligesom en tom stue, man kan møblere smagfuldt.

Tværtimod! Siger Jesus. Et menneske er aldrig en tom stue – men siger han så, meget omsorgsfuldt og menneskevarmt: det er godt, mennesket ikke er som en ren, fejlet og prydet stue!

Det er godt, vores indre ikke er støvsuget med min nye, ledning fri Dyson 10 støvsuger med tre dobbelt sugsevne! For jager man én ond ånd ud, kommer der bare en anden, der tænker: Fint! Her er plads nok, så jeg henter lige mine venner, syv andre onde ånder – den ene værre end den anden!

Sagt med andre ord: vi skal vogte os for det alt for perfekte og rene. Det fejlfri menneske er en ladeport for langt større dæmoniske kræfter.

Vi kender alle sammen ønsket om at kunne tømme os selv for alle de indre kampe og forstyrrende elementer, der gør livet så besværligt – og bliver et fejlet, prydet hus, der hviler i sig selv.

Men her får vi evangeliets advarsel mod det projekt! Det er farligt at gøre for meget hovedrent i vores indre. Det kommer der ikke noget godt ud af – tværtimod.

Vi opfordres til at stå ved, at vi mennesker er en rodebutik af skam og skyld og indre modsætninger – og det er det, der gør os menneskelige. At vi er sårbare og forvirrede og svage og kæmper med mange modstridende følelser.

Det skal vi stå ved og kalde ved navn. Og når man tænker efter, er det ofte netop i de mennesker, der tror sig selv mest rene og perfekte, at de største djævlé bor!

Man kan blive så forblændet af sin egen renhed og perfektion, at man mister evnen til at skelne mellem sandhed og løgn og mellem godt og ondt. Det er vores indre rodebutik, der holder os på sporet i en erkendelse af, hvad det vil sige at være menneske.

Vi skal lære vores dæmoner at kende, og måske også lære at holde lidt af dem. Samtidig skal vi vise dem, at der skal kæmpes hårdt for at få lov til at bo i det hus, der er vores sjæl.

Ind i det hus, der er vores sjæl, hælder Gud sin kærlighed. Helt bogstaveligt ved døbefonten, når vandet falder blødt ned over det lille nye menneske og det drypper ind i alle sprækker og et par dråber glider ind i ørene og vander vores sjæl.

Dåbsvandet er ikke fuld af Ajax, men fuld af kærlighed og det hentes fra livskilden selv for at skylle ind over vores indre rodebutik med en livgivende tro på, at vi er børn af Guds nåde.

Og de kampe, vi skal kæmpe i vores liv, kæmper vi ikke alene, men med Gud på vores side og troen på, at Guds rige vokser, også inde i os. AMEN